

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DEPARTAMENT ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ

Nr kontroli P/04/010

Nr ewid. 37/2005/P/04/010/KAP

Informacja o wynikach kontroli wykonania budżetu państwa w 2004 roku część 04

SĄD NAJWYŻSZY

W a r s z a w a m a j 2 0 0 5 r .

Misją: *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość
o gospodarność i skuteczność w służbie
publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizją: *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się
powszechnym autorytetem najwyższy organ
kontroli państwowej, którego raporty będą
oczekiwanym i poszukiwanym źródłem
informacji dla organów władzy
i społeczeństwa*

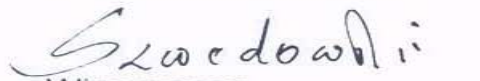
Informacja o wynikach kontroli wykonania
budżetu państwa w 2004 roku
część 04 – Sąd Najwyższy

Dyrektor Departamentu Administracji Publicznej:
Czesława Rudzka-Lorentz

Zatwierdzam:

Krzysztof Szwedowski

Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, 11.05. 2005 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-prefiks-22-825 44 81
www.nik.gov.pl

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podsumowanie wyników kontroli.....	6
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	6
2.2. Synteza wyników kontroli	7
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	10
3. Ważniejsze wyniki kontroli.....	11
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	11
3.1.1. Stan prawny	11
3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne	12
3.2. Księgi rachunkowe i sprawozdawczość budżetowa	12
3.2.1. Opinia o księgach rachunkowych	12
3.2.2. Opinia o rocznych sprawozdaniach budżetowych	14
3.3. Analiza wykonania budżetu państwa w części 04 – Sąd Najwyższy	15
3.3.1. Dochody	15
3.3.2. Wydatki	18
3.3.3. Zatrudnienie i wynagrodzenia	23
3.4. Inne ustalenia kontroli	25
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli.....	28
4.1. Przygotowanie kontroli	28
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	30
5. Załączniki.....	31

1. Wprowadzenie

Najwyższa Izba Kontroli – Departament Administracji Publicznej - w okresie od 3 stycznia 2005 r. do 31 marca 2005 r. przeprowadziła, na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, kontrolę Nr P/04/010 „Wykonanie budżetu państwa w 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy”.

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania ustawy budżetowej na rok 2004², w części 04 - Sąd Najwyższy.

Kontrolę przeprowadzono w Sądzie Najwyższym.

Badaniami kontrolnymi objęto: prawidłowość realizacji dochodów z poszczególnych źródeł, zgodność realizacji dochodów i wydatków z ustawą budżetową na rok 2004, przepisami ustawy o finansach publicznych³ oraz wydanymi na ich podstawie przepisami wykonawczymi, rzetelność sprawozdań budżetowych, łącznie ze zbadaniem dowodów i zapisów księgowych, z których wynikają kwoty zawarte w sprawozdaniach, przestrzeganie przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych⁴, ustawy o rachunkowości⁵, jak również powiązanie nakładów finansowych z efektami rzeczowymi, tj. celowość dokonywanych wydatków.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2004 r.

Po kontroli wykonania budżetu państwa za 2003 r. Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o:

1. wyeliminowanie przypadków dokonywania poprawek w dowodach księgowych niezgodnie z obowiązującymi przepisami wynikającymi z ustawy o rachunkowości,
2. wyeliminowanie błędnej praktyki ujmowania dowodów księgowych w księgach rachunkowych SN z datą zatwierdzenia dowodu i wprowadzenie zasady księgowania operacji gospodarczej zgodnie z rzeczywistą datą jej dokonania,

¹ Dz. U. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

² Ustawa budżetowa na rok 2004 z dnia 23 stycznia 2004 r. (Dz. U. Nr 17, poz. 167).

³ Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.).

⁴ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 19, poz. 177 ze zm.).

⁵ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.).

3. klasyfikowanie wydatków na zakup książek dla Biblioteki SN w § 4240 - Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek.

Ustalenia kontroli wykazały, że spośród sformułowanych 3 wniosków pokontrolnych, w pełni zrealizowano 2 wnioski nr 1 i 3. Nie stwierdzono przypadków dokonywania poprawek w dowodach księgowych niezgodnie z przepisami określonymi w ustawie o rachunkowości. W 2004 r. wydatki związane z zakupem pomocy naukowych, dydaktycznych i książek zostały zakwalifikowane w § 4240 - Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek. Wniosek nr 2 nie został w pełni zrealizowany. Stwierdzono dwa przypadki ujęcia w księgach rachunkowych dowodów księgowych w innym miesiącu niż data operacji gospodarczej.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Ocena wykonania budżetu państwa za 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy – pozytywna z uchybieniami.

Stwierdzone uchybienia dotyczyły:

- zawyżenia o 24,7 tys. zł kwoty zobowiązań niewymagalnych wykazanych w sprawozdaniu Rb-28, w związku z nierzetelnym sprawdzeniem faktury korygującej,
- ujęcia w księgach rachunkowych dwóch dowodów księgowych w innym miesiącu niż data operacji gospodarczej,
- nieegzekwowania przez okres jednego roku przyznanego rabatu z „Telekomunikacji Polskiej S.A.”,
- nierzetelnego sporządzania dokumentacji przetargowych.

Opinia o rocznych sprawozdaniach budżetowych

W trakcie kontroli wykonania budżetu państwa za 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy ustalono, że łączne roczne sprawozdania Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 o wykonaniu planu dochodów budżetowych, Rb-28 o wykonaniu planu wydatków budżetu państwa, Rb-N kwartalne sprawozdanie o stanie należności, Rb-Z kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań zostały prawidłowo sporządzone pod względem formalno-rachunkowym na podstawie sprawozdań jednostkowych przekazanych przez dysponenta środków budżetowych trzeciego stopnia, tj. Rzecznika Interesu Publicznego i własnych sprawozdań jednostkowych Sądu Najwyższego. Sprawozdania jednostkowe Sądu Najwyższego Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N, Rb-Z zostały sporządzone na podstawie ewidencji księgowej. Zdaniem NIK, sprawozdania te przekazują prawdziwy i rzetelny obraz

dochodów, wydatków i należności w 2004 r. zgodnie z zasadami rachunkowości dla jednostek budżetowych.

Natomiast sprawozdanie Rb-28, zarówno jednostkowe jak i łączne, zawiera zniekształcenie w zakresie zobowiązań polegające na ich zawyżeniu o kwotę 24,7 tys. zł. Wynikało to z zaakceptowania do ujęcia w księgach rachunkowych nierzetelnego dowodu księgowego - faktury za dostawę prasy i czasopism.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Księgi rachunkowe

W odniesieniu do organizacji systemu księgowości oraz kontroli finansowej nie wniesiono uwag

W wyniku przeprowadzonego badania, zgodnie z metodyką przedstawioną w rozdziale 4.1., stwierdzono dwa przypadki zaksięgowania dowodów księgowych w innym miesiącu niż wynikało to z daty operacji gospodarczej. Pomimo powyższych uchybień wyniki badania dały podstawę do pozytywnego zaopiniowania skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej oraz wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości bieżącej i rocznej (str.12-14).

Jednakże badanie stanu zobowiązań na koniec roku budżetowego 2004 r. i terminowości odprowadzania dochodów budżetowych, którego efekty nie zostały uwzględnione (w wynikach badania dowodów zgodnie z metodyką, o której wyżej mowa) ujawniło, że na skutek nierzetelnego wywiązywania się z obowiązków w zakresie merytorycznego i formalno-rachunkowego sprawdzenia dokumentów księgowych, Sąd Najwyższy w jednym przypadku dokonał w 2005 r. nienależnej zapłaty w kwocie 24,7 tys. zł w wyniku ujęcia w księgach rachunkowych 2004 r. nierzetelnego dokumentu (faktury) oraz w drugim przypadku akceptował dowody księgowe zawierające kwoty nie uwzględniające należnego rabatu za okres od kwietnia 2003 do kwietnia 2004 r. na łączną kwotę 19,5 tys. zł, w tym 3,9 tys. zł dotyczyło 2004 r. (str. 26).

2.2.2. Dochody

Zrealizowane w 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy dochody budżetowe wyniosły 555,4 tys. zł i w stosunku do prognozowanych w ustawie budżetowej na 2004 r. były wyższe o 268,4 tys. zł, tj. o 93,5%. W porównaniu do 2003 r. dochody były wyższe o 140,9 tys. zł, tj. o 34,0%.

Na wyższą od zaplanowanej realizację dochodów w 2004 r. wpłynęły m.in. wyższe niż prognozowano dochody klasyfikowane w § 097 - Wpływy z różnych dochodów w wysokości 127,1 tys. zł (1.588,8% planowanych), w tym nieplanowane dochody z tytułu rozliczeń ze współużytkownikami obiektu Kompleksu Urbanistycznego Wymiaru Sprawiedliwości w wysokości 79,8 tys. zł oraz nieplanowane dochody klasyfikowane w § 084 - Wpływy ze sprzedaży wyrobów i składników majątkowych w wysokości 67,7 tys. zł (str. 15-17).

2.2.3. Wydatki

W ustawie budżetowej na rok 2004 ustalono wydatki w części 04 - Sąd Najwyższy w wysokości 58.689,0 tys. zł. W ciągu 2004 r. wydatki w tej części nie zostały zwiększone. Zrealizowane wydatki wyniosły 56.966,2 tys. zł, tj. 97,1% wielkości planowanej. W porównaniu do 2003 roku wydatki były wyższe o 3.591,1 tys. zł, tj. o 6,7%. W wyniku kontroli stwierdzono uchybienia formalne dotyczące nierzetelnego sporządzania dokumentacji przetargowych przy udzielaniu zamówień publicznych (str. 18-22).

Zobowiązania w części 04 - Sąd Najwyższy na dzień 31 grudnia 2004 r. wyniosły 2.913,2 tys. zł i w całości stanowiły zobowiązania niewymagalne dotyczące wydatków bieżących, w tym głównie z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2004 r. wraz z pochodnymi (str. 22).

2.2.4. Zatrudnienie i wynagrodzenia

W części 04 - Sąd Najwyższy wynagrodzenia stanowiły kwotę 30.471,0 tys. zł (z tego w Sądzie Najwyższym - 27.372,4 tys. zł, a u Rzecznika Interesu Publicznego - 3.098,6 tys. zł). W porównaniu do 2003 r. wynagrodzenie było wyższe o 4.321,6 tys. zł, tj. o 16,5%. Przeciętne zatrudnienie w 2004 r.

wyniosło 356 osób – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych i w porównaniu do 2003 r. było niższe o 3 osoby, tj. o 1%. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2004 r. wyniosło 7.133 zł. W porównaniu do 2003 r., przeciętne miesięczne wynagrodzenie wzrosło o 15,6% (str. 23-25).

2.2.6. Inne ustalenia kontroli

Wynikający z art. 91 ust. 3 i 4 ustawy o finansach publicznych obowiązek nadzoru i kontroli realizowany był poprzez dokonywanie przez Kolegium Sądu Najwyższego kwartalnych ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych oraz zadań finansowanych z budżetu państwa zarówno w części dotyczącej Sądu Najwyższego jak i Rzecznika Interesu Publicznego. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ustalił w formie pisemnej procedury wewnętrznej kontroli finansowej stosownie do art. 35a ust. 3 ustawy o finansach publicznych. Jednakże wobec stwierdzenia uchybień w zakresie nierzetelnego sprawdzenia dokumentów księgowych, NIK ocenia, że skuteczność systemu kontroli finansowej była niewystarczająca.

Zgodnie z zatwierdzonym planem, audytor wewnętrzny przeprowadził w 2004 r. dwa zadania audytowe. NIK pozytywnie ocenia działania podjęte przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w celu usunięcia stwierdzonych przez audytora uchybień (str. 25-27).

2.2.7. Finansowe rezultaty kontroli

1. Nie wprowadzono do ksiąg rachunkowych miesiąca stycznia zobowiązań wynikających z dwóch faktur na łączną kwotę 171,9 tys. zł. Faktury te zostały ujęte w lutym, pomimo iż operacje gospodarcze, których dotyczyły miały miejsce w styczniu 2004 r. (str. 13).
2. W wyniku kontroli Sąd Najwyższy odzyskał kwotę 28,2 tys. zł od kontrahenta w wyniku postępowania wyjaśniającego w sprawie nierzetelnego sprawdzenia faktury obciążającej Sąd Najwyższy kwotą 24,7 tys. zł (str. 26).

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

W celu wyeliminowania stwierdzonych uchybień i nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli przedstawiła w wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wnioski dotyczące:

1. Rzetelnego sprawdzania faktur związanych z wydatkami realizowanymi przez Sąd Najwyższy.

2. Ewidencjonowania dowodów w księgach rachunkowych zgodnie z datą operacji gospodarczej z uwzględnieniem obowiązujących zasad określonych w polityce rachunkowości SN.

3. Wyeliminowania błędów formalnych przy sporządzaniu dokumentacji przetargowych realizowanych na podstawie ustawy regulującej udzielanie zamówień publicznych.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. Stan prawny

Gospodarka finansowa części 04 - Sąd Najwyższy podlega rygorom wynikającym z ustawy o finansach publicznych, ustawy Prawo zamówień publicznych, ustawy o rachunkowości oraz z innych przepisów określających gospodarkę finansową państwowych jednostek budżetowych.

Na podstawie art. 67 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego jest dysponentem części budżetu państwa 04 - Sąd Najwyższy.

W 2004 r. Sąd Najwyższy funkcjonował na podstawie ustawy z dnia 23 listopada 2002 o Sądzie Najwyższym⁶. Zgodnie z art. 6 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym w zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego, Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

W 2004 r. zmianie uległ w porównaniu do 2003 r. sposób obliczania wynagrodzenia sędziów Sądu Najwyższego i pracowników administracyjnych Sądu (art. 42 § 2 w związku z art. 101 i art. 70 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym). W rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 marca 2004 r. w sprawie stawek dodatku funkcyjnego dla członków Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego⁷ ustalone zostały stawki dodatku funkcyjnego dla członków Biura Studiów i Analiz.

⁶ Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.

⁷ Dz. U. Nr 38, poz. 349.

3.1.2. Uwarunkowania ekonomiczno - organizacyjne

Budżet części 04 - Sąd Najwyższy w 2004 r. obejmował dochody i wydatki Sądu Najwyższego (dysponent części budżetowej 04) oraz Rzecznika Interesu Publicznego (dysponent trzeciego stopnia).

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zarządzeniem Nr 42/98 z dnia 29 grudnia 1998 r. ustanowił z dniem 1 stycznia 1999 r. Rzecznika Interesu Publicznego dysponentem trzeciego stopnia środków budżetowych w ramach budżetu Sądu Najwyższego. Zarządzeniem Nr 10/99 z dnia 12 marca 1999 r. (zmienionym zarządzeniem Nr 25/2001 z dnia 11 lipca 2001 r.) Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, działając na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, upoważnił Rzecznika Interesu Publicznego do dokonywania przeniesień wydatków w obrębie rozdziału 75105 - Rzecznik Interesu Publicznego.

Przeciętne zatrudnienie w części 04 - Sąd Najwyższy w 2004 r. wyniosło 356 osób, w tym 312 osób w Sądzie Najwyższym i 44 osoby u Rzecznika Interesu Publicznego.

W Sądzie Najwyższym i u Rzecznika Interesu Publicznego w 2004 r. nie prowadzono działalności w formie zakładu budżetowego, gospodarstwa pomocniczego oraz nie finansowano działalności w formie środków specjalnych.

W 2004 r. zarówno Sąd Najwyższy jak i Rzecznik Interesu Publicznego nie otrzymywał środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

3.2. Księgi rachunkowe i sprawozdawczość budżetowa

3.2.1. Opinia o księgach rachunkowych

Badanie ksiąg rachunkowych przeprowadzono w 1 jednostce, tj. w Sądzie Najwyższym.

W odniesieniu do organizacji systemu księgowości, w tym księgowości komputerowej oraz kontroli finansowej, w Sądzie Najwyższym nie wniesiono uwag.

W celu oceny skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej (badanie zgodności) w Sądzie Najwyższym, przy wykorzystaniu narzędzia informatycznego, wylosowano 162 dowody księgowe, które wraz z 99 dowodami dotyczącymi najwyższych pozycji wydatków i wybranych dochodów kontrolowanej jednostki zostały zbadane pod kątem poprawności formalnej oraz prawidłowości kontroli wewnętrznej i dekretacji.

W próbie dowodów księgowych poddanych bezpośredniemu badaniu stwierdzono 2 pozycje dowodów na łączną kwotę 171,9 tys. zł z nieprawidłowościami, polegającymi na ujęciu tych dowodów księgowych w księgach rachunkowych w innym miesiącu niż wynika to z daty operacji gospodarczej.

Wyniki przeprowadzonego badania, zgodnie z metodyką przedstawioną w rozdziale 4.1., dały podstawę do wydania opinii pozytywnej w zakresie skuteczności systemu księgowości i kontroli finansowej.

W Sądzie Najwyższym przeprowadzono również badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych na próbie transakcji wybranej zgodnie z metodyką opisaną w rozdziale 4.1.

Łącznie badaniem objęto 261 transakcji, na łączną kwotę 2.286,3 tys. zł.

W Sądzie Najwyższym nie stwierdzono nieprawidłowości w zapisach księgowych, które skutkowałyby na sprawozdawczość bieżącą.

W wyniku przeprowadzonego badania, zgodnie z metodyką przedstawioną w rozdziale 4.1., w zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do **sprawozdawczości bieżącej**, wydana została opinia pozytywna.

W wyniku powyższego badania, w Sądzie Najwyższym nie stwierdzono nieprawidłowości w zapisach księgowych, które miałyby wpływ na **sprawozdanie roczne**.

Wyniki powyższego badania w zakresie wiarygodności ksiąg rachunkowych w odniesieniu do sprawozdawczości rocznej dały podstawę do wydania opinii pozytywnej.

Jednakże w wyniku kontroli zobowiązań na koniec 2004 r. oraz terminowości odprowadzania dochodów budżetowych, których efekty nie zostały uwzględnione w ekstrapolacji wyników badania bezpośredniego próby dowodów księgowych, ujawniono, że na skutek nierzetelnego wywiązywania się z obowiązków w zakresie merytorycznego i formalno-rachunkowego sprawdzenia dokumentów księgowych, Sąd Najwyższy w jednym przypadku dokonał w 2005 r. nienależnej zapłaty w kwocie 24,7 tys. zł oraz w drugim przypadku akceptował dowody zawierające kwoty nie uwzględniające należnego rabatu od kwietnia 2003 do kwietnia 2004 r. (za okres rozliczeniowy marzec 2003 - marzec 2004 r.) na łączną kwotę 19,5 tys. zł, w tym 3,9 tys. zł dotyczyło 2004 r. Świadczy to o niewystarczającej skuteczności kontroli finansowej.

3.2.2. Opinia o rocznych sprawozdaniach budżetowych

W Sądzie Najwyższym, w którym oceniano wiarygodność ksiąg rachunkowych przeprowadzono również badanie prawidłowości przeniesienia treści ksiąg na roczne sprawozdania: Rb-23 – o stanie środków na rachunkach bankowych, Rb-27 – z wykonania planu dochodów budżetowych, Rb-28 – z wykonania planu wydatków budżetu państwa, Rb-N – kwartalne sprawozdanie o stanie należności, Rb-Z – kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań.

W wyniku badania zestawień obrotów i sald stwierdzono, że dane z ksiąg rachunkowych zostały prawidłowo przeniesione na roczne sprawozdania budżetowe.

Stwierdzono jednak, iż sprawozdanie Rb-28 zawiera zniekształcenie w zakresie zobowiązań polegające na ich zawyżeniu o kwotę 24,7 tys. zł.

Uwzględniając powyższe wydana została opinia bez zastrzeżeń w stosunku do sprawozdań Rb-23, Rb-27, Rb-N, Rb-Z oraz opinia z zastrzeżeniami w stosunku do sprawozdania Rb-28 odnośnie zobowiązań.

Badanie prawidłowości sporządzania łącznych rocznych sprawozdań: Rb-23, Rb-27, Rb-28, Rb-N, Rb-Z prowadzono na podstawie sprawozdań jednostkowych przekazywanych przez dysponenta środków budżetowych III stopnia, tj. Rzecznika Interesu Publicznego i własnych sprawozdań jednostkowych sporządzonych przez Sąd Najwyższy.

W wyniku badania nie stwierdzono błędów w zakresie przenoszenia sprawozdań jednostkowych na sprawozdania łączne. Jednakże łączne sprawozdanie Rb-28 jest obciążone wadą sprawozdania jednostkowego w zakresie omówionych wyżej zobowiązań.

3.3. Analiza wykonania budżetu państwa w części 04 – Sąd Najwyższy

3.3.1. Dochody

Realizację dochodów budżetowych prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2003 r.	2004 r.		5:3	5:4
			Plan wg ustawy budżetowej	Wykonanie		
		tys. zł			%%	
1	2	3	4	5	6	7
1.	04-Sąd Najwyższy ogółem, w tym:	414,5	287	555,4	134,0	193,5
1.1.	Dział 751-Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	410,0	287	546,8	133,4	190,5
1.1.1.	Rozdział 75102-Naczelne organy sądownictwa rozdział	407,9	287	545,7	133,8	190,1
1.1.1.1.	§ 069 -Wpływy z różnych opłat	0,2	0	0,4	200	x
1.1.1.2.	§ 070-Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	259,3	257	320,7	123,7	124,8
1.1.1.3.	§ 083-Wpływy z usług	1,1	0	0	x	0
1.1.1.4.	§ 084-Wpływy ze sprzedaży wyrobów i składników majątkowych	0	0	67,7	x	x
1.1.1.5.	§ 092-Pozostałe odsetki	28,1	22	29,8	106,0	135,5
1.1.1.6.	§ 097- Wpływy z różnych dochodów	119,2	8	127,1	106,6	1588,8
1.1.2.	Rozdział 75105- Rzecznik Interesu Publicznego	2,1	0	1,1	52,4	x
1.1.2.1.	§ 097-Wpływy z różnych dochodów	2,1	0	1,1	52,4	x
1.2.	Dział 753-Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	4,5	0	8,6	191,1	x
1.2.1.	Rozdział 75312-Uposażenia sędziów w stanie spoczynku	4,5	0	8,6	191,1	x
1.2.1.1.	§ 070-Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	x	0	2,5	x	x
1.2.1.2.	§ 092-Pozostałe odsetki	x	0	0,3	x	x
1.2.1.3.	§ 097- Wpływy z różnych dochodów	4,5	0	5,8	128,9	x

W ustawie budżetowej na rok 2004 ustalono dochody w części 04 - Sąd Najwyższy w wysokości 287 tys. zł, tj. o 30,8% niższe od wykonania w 2003 roku (całość w dziale 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa).

Zrealizowane dochody w części 04 - Sąd Najwyższy wyniosły 555,4 tys. zł i w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2004 były wyższe o 268,4 tys. zł, tj. o 93,5%. W 2004 r. Sąd Najwyższy uzyskał dochody w wysokości 554,3 tys. zł, a Rzecznik Interesu Publicznego w wysokości 1,1 tys. zł (rozdział 75105 - Rzecznik Interesu Publicznego).

Dochody w części 04 - Sąd Najwyższy zostały zrealizowane w dziale 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (w kwocie 546,8 tys. zł) i dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (w kwocie 8,6 tys. zł).

W porównaniu do 2003 r. dochody w części 04 - Sąd Najwyższy były wyższe o 141,9 tys. zł, tj. o 34,0 %.

W 2004 r. Sąd Najwyższy uzyskał dochody klasyfikowane w § 97 - Wpływy z różnych dochodów w wysokości 127,1 tys. zł (1588,8% planowanych), w tym m.in. z tytułu rozliczeń ze współużytkownikami obiektu Kompleksu Urbanistycznego Wymiaru Sprawiedliwości w wysokości 79,8 tys. zł (w 2003 r. dochody wyniosły 106,6 tys. zł). W ocenie NIK planowane dochody w tym paragrafie nie obejmowały wszystkich należności, które powinien zaplanować Sąd na 2004 r., gdyż zaplanowano tylko kwotę 8,0 tys. zł z tytułu terminowego wykonywania obowiązku płatnika zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składek ubezpieczeniowych, bez uwzględnienia dochodów uzyskiwanych z tytułu rozliczeń ze współużytkownikami obiektu Kompleksu Urbanistycznego Wymiaru Sprawiedliwości, które mają charakter cykliczny, a zatem powinny zostać uwzględnione w planowaniu.

Na wyższe niż prognozowano wykonanie dochodów wpływ miały przede wszystkim wyższe niż przyjęto na etapie opracowywania projektu budżetu na 2004 r. spłaty z tytułu udzielonych pożyczek mieszkaniowych sędziom (§ 070) oraz

nieplanowane wcześniej wpływy z tytułu sprzedaży składników majątkowych (§ 084) ze sprzedaży 3 samochodów służbowych za kwotę 67,7 tys. zł.

Badaniem kontrolnym objęto dochody osiągnięte w dziale 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, rozdziale 75102 - Naczelne organy sądownictwa w kwocie 514,2 tys. zł, tj. 94,7% dochodów ogółem oraz dochody w dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, rozdziale 75312 - Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne w kwocie 2,8 tys. zł, tj. 32,5% dochodów tego działu. Nie stwierdzono nieprawidłowości przy ich realizacji.

W strukturze zrealizowanych w 2004 r. dochodów największy udział miały dochody uzyskane w dziale 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, rozdziale 75102 - Naczelne organy sądownictwa w § 070 - Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych w kwocie 320,7 tys. zł, co stanowi 57,7% dochodów ogółem oraz w § 097 - Wpływy z różnych dochodów w kwocie 127,1 tys. zł, tj. 22,9% dochodów ogółem.

Zaległości w realizacji dochodów, według stanu na koniec grudnia 2004. r. wyniosły 0,2 tys. zł. Zaległości wystąpiły w dziale 751 - Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa w kwocie 240 zł i dotyczyły 16 dłużników zalegających z opłatami kosztów sądowych. NIK nie wnosi uwag do podejmowanych działań wobec dłużników zalegających z opłatami kosztów sądowych.

W 2004 r. nie dokonywano umorzeń ani odroczeń należności budżetowych. Nie stwierdzono przypadków zaniechania poboru należności.

Pobrane przez Sąd Najwyższy dochody były terminowo przekazywane bezpośrednio na centralny rachunek bieżący budżetu państwa.

3.3.2. Wydatki

Realizację wydatków budżetowych prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2003 r.*	2004 r.				w tym: wydatki niewyga sające	6:3	6:4	6:5
			Plan	Budżet po zmianach	Wykonanie*					
			tys. zł							
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9	
	Część 04- Sąd Najwyższy (ogółem), w tym:	53 375,1	58 689	58 689	56 966,2	X	106,7	97,1	97,1	
1.	Dział 751-Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa – ogółem, w tego:	43 593,0	45 835	45 835	45 296,4	X	103,9	98,8	98,8	
1.1.	Rozdział 75102 – Naczelne organy sądownictwa	39 337,8	41 120	41 270	40 814,6	X	103,8	99,3	98,9	
	§ 3020	97,9	96	52	51,1	X	52,2	53,2	98,3	
	§ 3030	32,5	84	35	33,4	X	102,8	39,8	95,4	
	§ 4010	8 315,2	10 914	10 572	10 554,9	X	126,9	96,7	99,8	
	§ 4030	12 749,3	18 068	15 035	15 026,8	X	117,9	83,2	99,9	
	§ 4040	1 373,1	1 713	1 651	1 650,5	X	120,2	96,4	100,0	
	§ 4050	781,1	193	133	130,3	X	16,7	67,5	98,0	
	§ 4070	56,9	17	10	9,9	X	17,4	58,2	99,0	
	§ 4110	1 573,7	2 553	1 922	1 902,10	X	120,9	74,5	99,0	
	§ 4120	245,5	363	303	297,4	X	121,1	81,9	98,2	
	§ 4140	34,5	77	45	44,1	X	127,8	57,3	98,0	
	§ 4210	1 450,9	537	1 459	1 399,5	X	96,5	260,6	95,9	
	§ 4240	X	X	167	160,6	X	X	X	96,2	
	§ 4260	1 071,0	705	1 045	995,7	X	93,0	141,2	95,3	
	§ 4270	473,7	253	459	393,8	X	83,1	155,7	85,8	
	§ 4280	15,3	5	15	12,5	X	81,7	250,0	83,3	
	§ 4300	6 445,1	2 152	6 163	5 968,1	X	92,6	277,3	96,8	
	§ 4410	282,7	161	341	333,8	X	118,1	207,3	97,9	
	§ 4420	67,7	78	101	95,2	X	140,6	122,1	94,3	
	§ 4430	53,5	110	77	75,1	X	140,4	68,3	97,5	
	§ 4440	231,1	258	239	238,2	X	103,1	92,3	99,7	
	§ 4450	769,6	X	350	350,0	X	45,5	x	100,0	
	§ 4480	95,7	112	99	98,8	X	103,2	88,2	99,8	
	§ 4520	1,6	8	2	1,7	X	106,3	21,3	85,0	
	§ 4540	X	X	11	10,4	X	x	x	94,5	
	§ 6060	3 120,2	2 663	984	980,8	X	31,4	36,8	99,7	

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie w 2003 r.*	2004 r.				w tym: wydatki niewyga sające	6:3	6:4	6:5
			Plan	Budżet po zmianach	Wykonanie*					
			tys. zł							
1	2	3	4	5	6	6a	7	8	9	
1.2.	Rozdział 75105 – Rzecznik Interesu Publicznego	4 255,2	4 715	4 565	4 481,8	X	105,3	95,1	98,2	
	§ 3030	3,4	15	15	7,9	X	232,4	52,7	52,7	
	§ 4010	2 229,5	2 300	2 300	2 299,6	X	103,1	100,0	100,0	
	§ 4030	459,8	585	585	585,0	X	127,2	100,0	100,0	
	§ 4040	184,5	225	225	214,0	X	116,0	95,1	95,1	
	§ 4110	367,6	429	429	397,1	X	108,0	92,6	92,6	
	§ 4120	55,6	61	61	59,6	X	107,2	97,7	97,7	

Ważniejsze wyniki kontroli

§ 4140	9,0	15	10	9,8	X	108,9	65,3	98,0
§ 4210	170,1	180	210	209,0	X	122,9	116,1	99,5
§ 4260	29,9	60	60	58,1	X	194,3	96,8	96,8
§ 4270	38,7	45	29	28,0	X	72,4	62,2	96,6
§ 4280	28,9	35	35	29,0	X	100,4	82,9	82,9
§ 4300	518,5	520	400	383,6	X	74,0	73,8	95,9
§ 4410	7,8	25	5	3,3	X	42,3	13,2	66,0
§ 4420	2,6	15	6	5,5	X	211,5	36,7	91,7
§ 4430	20,9	30	20	18,6	X	89,0	62,0	93,0
§ 4440	28,5	32	32	30,7	X	107,7	95,9	95,9
§ 6060	99,9	143	143	143,0		143,1	100,0	100,0
2. Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne-ogółem, z tego:	9 662,1	12 706	12 706	11 532,2	X	119,4	90,8	90,8
2.1. Rozdział 75312 – Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne	9 662,1	12 706	12 706	11 532,2	X	119,4	90,8	90,8
§ 3020	97,4	46	100	99,5	X	102,2	216,3	99,5
§ 3110	9 564,7	12 188	12 134	11 232,7	X	117,4	92,2	92,6
§ 4450	0	472	472	200,00	X	0	42,4	42,4
3. Dział 852-Pomoc społeczna ogółem, z tego:	120	148	148	137,6	X	114,7	93,0	93,0
3.1. Rozdział 85212-Swiadczenia rodzinne oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezp. społecznego	X	X	103,2	92,8	X	X	X	89,9
§ 3110	X	X	103,2	92,8	X	X	X	90,0
3.2. Rozdział 85216-Zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne i wychowawcze	120	148	44,8	44,8	X	37,3	30,3	99,8
§ 3110	120	148	44,8	44,8	X	37,3	30,3	99,8

*W 2003 i 2004 r. nie wystąpiły wydatki niewygasające

W ustawie budżetowej na rok 2004 ustalono wydatki w części 04 - Sąd Najwyższy w wysokości 58.689,0 tys. zł. W ciągu 2004 r. wydatki nie zostały zwiększone o środki z rezerw budżetowych (ogólnej i celowych).

Zrealizowane wydatki wyniosły 56.966,2 tys. zł, tj. 97,1% budżetu po zmianach. W porównaniu do 2003 roku wydatki były wyższe o 3.591,1 tys. zł, tj. o 6,7%.

W strukturze zrealizowanych w 2004 r. wydatków ich udział przedstawia się następująco:

- dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa - 45.296,4 tys. zł (79,5% wydatków ogółem w części).
- dział 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne - 11.532,2 tys. zł (20,2% wydatków ogółem w części),
- dział 852 - Pomoc społeczna – 137,6 tys. zł (0,3% wydatków ogółem w części).

Wydatki w dziale 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, sklasyfikowane zostały w dwóch rozdziałach i wyniosły ogółem 45.296,4 tys. zł, tj. 98,8% kwoty określonej w ustawie budżetowej, z tego:

- w rozdziale 75102 - Naczelne organy sądownictwa - 40.814,6 tys. zł, tj. 99,3 % kwoty określonej w ustawie budżetowej i 98,9% planu po zmianach,
- w rozdziale 75105 - Rzecznik Interesu Publicznego - 4.481,8 tys. zł, tj. 95,1 % kwoty określonej w ustawie budżetowej i 98,2% planu po zmianach.

Największą pozycję wydatków w dziale 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa (tj. 90,1% wydatków w tym dziale) stanowiły wydatki rozdziału 75102 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa - wynoszące 40.814,6 tys. zł (tj. 71,6% ogółu wydatków zrealizowanych w części 04), w tym na:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi - 29.615,9 tys. zł, tj. 65,3% wydatków w tym dziale i 72,6% w tym rozdziale,
- zakup usług pozostałych (§ 4300) - 5.968,1 tys. zł, tj. 13,2% wydatków w tym dziale i 14,6% wydatków w rozdziale,
- zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210) - 1.399,5 tys. zł, tj. 3,1% wydatków w tym dziale i 3,4% wydatków w rozdziale.

Największy udział w wydatkach w rozdziale 75105 - Rzecznik Interesu Publicznego (9,9% wydatków działu 751) przypadają na:

- wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 3.565,1 tys. zł, tj. 7,9% wydatków w dziale i 79,6% wydatków w rozdziale,
- zakup usług pozostałych (§ 4300) – 383,6 tys. zł, tj. 0,8% wydatków w dziale i 8,6% wydatków w rozdziale,

- zakup materiałów i wyposażenia (§ 4210) - 209,0 tys. zł, tj. 0,5% wydatków w dziale i 4,7% wydatków w rozdziale.

W ustawie budżetowej na 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy ustalono wydatki majątkowe w wysokości 2.806,0 tys. zł, z tego dla Sądu Najwyższego – 2.663,0 tys. zł, dla Rzecznika Interesu Publicznego – 143,0 tys. zł.

Wykonanie wydatków majątkowych w Sądzie Najwyższym wyniosło 980,8 tys. zł (99,7% planu po zmianach), z tego przeznaczono na:

- zakup mieszkania służbowego – 337,8 tys. zł,
- zakup 2 samochodów osobowych – 217,6 tys. zł,
- zakup sprzętu komputerowego – 315,7 tys. zł,
- zakup oprogramowania – 39,0 tys. zł,
- zakup sprzętu technicznego – 70,7 tys. zł.

Rzecznik Interesu Publicznego wydatkował na zakupy inwestycyjne kwotę 143,0 tys. zł, tj. 100% wielkości planowanej, m.in. na zakup sprzętu komputerowego i oprogramowania za kwotę 130,8 tys. zł.

Wydatki w dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, sklasyfikowane w całości w rozdziale 75312 - Uposażenia sędziów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne, zostały poniesione w kwocie 11.532,2 tys. zł, tj. 90,8% kwoty określonej w ustawie budżetowej i planie po zmianach, z tego m.in. na:

- nagrody i wydatki osobowe nie zaliczane do wynagrodzeń (§ 3020) – 99,5 tys. zł (całość na odprawy pośmiertne), tj. 99,5% planu po zmianach,
- świadczenia społeczne (§ 3110) – 11.232,7 tys. zł (w tym m.in. na uposażenia sędziów w stanie spoczynku – 8.236,8 tys. zł i na uposażenia rodzinne – 2.917,9 tys. zł), tj. 92,6% planu po zmianach.

W ramach wydatków skontrolowano 18 zamówień publicznych udzielonych przez Sąd Najwyższy na łączną kwotę 1.123,4 tys. zł (wydatki działu 751, rozdziału

75102, §§ 4210, 4240, 4270 i 6060). NIK nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie zasad, form i trybu udzielania zamówień publicznych.

Stwierdzono natomiast uchybienia formalne dotyczące zamówień publicznych polegające m.in. na :

- złożeniu przez trzy osoby występujące po stronie zamawiającego, niekompletnych oświadczeń pomijających treści wymagane art. 17 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy Prawo zamówień publicznych (zamówienie na usługę przeglądu kserokopiarek),
- sporządzeniu niezgodnie z art. 22 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych wzoru oświadczenia dla dostawców samochodów służbowych,
- niepowiadomieniu na piśmie dostawcy o unieważnieniu przetargu na usługę serwisową serwerów do czego zobowiązywał art. 27b ust. 2 ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych⁸.

Ponadto ustalono, że w dwóch przypadkach Sąd Najwyższy składał telefoniczne, bez pisemnego potwierdzenia, zamówienia na dostawy materiałów biurowych i komputerowych, pomimo że w umowach określono, że zamówienia będą wysyłane faksem, a dostawa ma być zrealizowana w ciągu 3 dni (w przypadku nieterminowych dostaw ustalono kary umowne w wysokości 0,1% za każdy dzień zwłoki). W ocenie NIK, brak pisemnego potwierdzenia zamówienia może utrudnić wyegzekwowanie przez Sąd Najwyższy ewentualnych kar za nieterminowe dostawy.

Zobowiązania ogółem na koniec grudnia 2004 r. wyniosły 2.913,2 tys. zł, (z tego w Sądzie Najwyższym 2.537.8 tys. zł, a u Rzecznika Interesu Publicznego 375,4 tys. zł), co oznacza wzrost w porównaniu do stanu na koniec grudnia poprzedniego roku o 29,8% (w Sądzie Najwyższym o 27,4%, zaś u Rzecznika Interesu Publicznego o 2,4%). Były to zobowiązania niewymagalne powstałe w trakcie roku budżetowego 2004, dotyczące wydatków bieżących. W 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy nie dokonywano płatności odsetek za nieterminowe regulowanie zobowiązań.

⁸ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

3.3.3. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Zatrudnienie i wynagrodzenia prezentują dane zawarte w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie		Wykonanie w 2003 r.			Wykonanie w 2004 r.			8.5
		Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenie według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego	Przeciętne zatrudnienie według Rb-70	Wynagrodzenie według Rb-70	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na 1 pełnozatrudnionego	
		osób	tys. zł	osób	osób	tys. zł	zł	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Część 04 - Sąd Najwyższy ogółem,	353	26 149,4	6 173	356	30 471,0	7 133	115,6
	wg statusu zatrudnienia:							
	-osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	251	11 290,0	3 748	253	13 664,4	4 501	120,1
	-sędziowie i prokuratorzy	95	14 021,4	12 299	102	16 666,5	13 616	110,7
	-zołnierze i funkcjonariusze	7	838,0	9 976	1	140,1	11 675	117,0
1.1.	w tym: Dział 751-Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa- ogółem, z tego	353	26 149,4	6 173	356	30 471,0	7 133	115,6
	Rozdział 75102- Naczelne organy sądownictwa-ogółem, wg statusu zatrudnienia:	311	23 275,6	6 237	312	27 372,4	7 311	117,2
1.1.1	- osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	212	8 907,4	3 501	212	11 189,6	4 398	125,6
	-sędziowie i prokuratorzy	92	13 530,2	12 256	99	16 042,7	13 504	110,2
	-zołnierze i funkcjonariusze	7	838,0	9 976	1	140,1	11 675	117,0
1.1.2	Rozdział 75105-Rzecznik Interesu Publicznego-ogółem, wg statusu zatrudnienia:	42	2 873,8	5 702	44	3 098,6	5 869	102,9
	- osoby nie objęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń	39	2 382,6	5 091	41	2 474,8	5 030	98,8
	-sędziowie i prokuratorzy	3	491,2	13 644	3	623,8	17 328	127,0

Przeciętne zatrudnienie w 2004 r. wyniosło 356 osób, całość w dziale 751 (z tego 312 osób w Sądzie Najwyższym - rozdział 75102 i 44 osoby u Rzecznika Interesu Publicznego- rozdział 75105).

W porównaniu do 2003 r. przeciętne zatrudnienie w 2004 r. było wyższe o 3 osoby, tj. o 1 % - całość w dziale 751. W porównaniu do planowanego w części 04 - Sąd Najwyższy zatrudnienia przeciętne zatrudnienie było niższe o 31 osób, tj. o 9,0 %.

W liczbie ogółem 312 osób przeciętnie zatrudnionych w Sądzie Najwyższym:

- 100 osób stanowili pracownicy objęci mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (limit w ustawie budżetowej wynosił 119 etatów). W tej grupie faktyczne zatrudnienie było niższe o 19 osób od wielkości planowanej, tj. o 16%,
- 212 osób stanowili pracownicy nie objęci mnożnikowymi systemami wynagrodzeń. W tej grupie faktyczne zatrudnienie było niższe o 12 osób, tj. o 5,4% w stosunku do wielkości planowanej.

Na niewykonanie planowanego zatrudnienia w Sądzie Najwyższym o 31 osób wpływ miała, podjęta przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, decyzja o rezygnacji z pełnego wykorzystania etatów zgłoszonych przez Sąd Najwyższy do projektu budżetu na 2004 r. w związku z oceną, że kwota środków finansowych uchwalonych ustawą na realizację wydatków Sądu nie pozwalała na realizację wszystkich zgłoszonych do planu zadań. W wyniku tej decyzji zmniejszony został plan zatrudnienia w grupie pracowników objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń o 12 osób i grupie pracowników nie objętych mnożnikowymi systemami wynagrodzeń o 9 osób, tj. łącznie o 21 osób.

Niewykonanie planu zatrudnienia o dalsze 10 osób spowodowane było brakiem odpowiednich kandydatów na stanowiska: sędziego Sądu Najwyższego, członków Biura Studiów i Analiz - specjalistów z prawa europejskiego, asystentów sędziów Sądu Najwyższego oraz korzystaniem przez pracowników administracyjnych z urlopów macierzyńskich i wychowawczych.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (z wypłatami dodatkowego wynagrodzenia rocznego) w 2004 r. w dziale 751 wyniosło 7.133 zł (w Sądzie Najwyższym - 7.311 zł, a u Rzecznika Interesu Publicznego 5.869 zł). W porównaniu do 2003 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2004 r. wzrosło o 15,6 %.

Wzrost wynagrodzenia w Sądzie Najwyższym spowodowany był wprowadzeniem od dnia 1 stycznia 2004 r. postanowień art. 42 § 2 w związku z art. 101 i art. 70 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym zmieniającym stawki wynagrodzeń sędziów i pracowników administracyjnych.

W 2004 r. w Sądzie Najwyższym z funduszu wynagrodzeń wypłacono nagrody uznaniowe dla pracowników administracyjnych w kwocie brutto 889,7 tys. zł, przeciętnie na zatrudnionego w tej grupie pracowniczej (średnio 222 osobom) stanowiło kwotę 4.0 tys. zł rocznie.

3.4. Inne ustalenia kontroli

W toku kontroli ustalono, że system rachunkowości spełniał wymogi określone w ustawie o rachunkowości, a przyjęty w Sądzie Najwyższym zakładowy plan kont był zgodny z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych⁹.

Wynikający z art. 91 ust. 3 i 4 ustawy o finansach publicznych obowiązek nadzoru i kontroli realizowany był poprzez dokonywanie przez Kolegium Sądu Najwyższego kwartalnych ocen przebiegu realizacji dochodów i wydatków budżetowych oraz zadań finansowanych z budżetu państwa zarówno w części dotyczącej Sądu Najwyższego jak i Rzecznika Interesu Publicznego. Zgodnie z zatwierdzonym planem, audytor wewnętrzny przeprowadził w 2004 r. dwa zadania audytowe. Z audytów sporządzono sprawozdania, które przekazano Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Zadania te dotyczyły:

- gospodarowania zasobami mieszkaniowymi Sądu Najwyższego,
- zarządzania środkami finansowymi.

NIK pozytywnie ocenia podjęte przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, w związku z ustaleniami z audytu dotyczącego gospodarki mieszkaniowej, działania w celu usunięcia stwierdzonych uchybień. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stosownie do art. 35a ust. 3 ustawy o finansach publicznych

⁹ Dz. U. Nr 153, poz. 1752.

ustalił w formie pisemnej procedury wewnętrznej kontroli finansowej w Sądzie Najwyższym.

W ocenie NIK skuteczność funkcjonowania systemu kontroli finansowej była niewystarczająca. Ustalono bowiem, że na skutek nierzetelnego wywiązywania się z obowiązków w zakresie merytorycznego i formalno - rachunkowego sprawdzenia dokumentów w jednym przypadku Sąd Najwyższy w 2005 r. dokonał nienależnej płatności w kwocie 24,7 tys. zł, a w drugim przypadku akceptował dowody zawierające kwoty nie uwzględniające należnego rabatu od kwietnia 2003 r. do kwietnia 2004 r. (za okres rozliczeniowy marzec 2003 – marzec 2004 r.) na łączną kwotę 19,5 tys. zł, w tym 3,9 tys. zł dotyczyło 2004 r.

Pierwszy przypadek dotyczył faktury korygującej za dostarczaną prasę i czasopisma wystawionej Sądowi w dniu 31.12.2004 r. i zapłaconej w dniu 17.01.2005 r. Została ona zaakceptowana pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym, a następnie zatwierdzona do wypłaty, pomimo że brak było podstaw do dokonania powyższej korekty. Dopiero w trakcie kontroli NIK ww. faktura została zweryfikowana przez akceptującego ją wcześniej Dyrektora Biblioteki, w wyniku czego dostawca - firma „Inmedio” zwróciła Sądowi kwotę 28,2 tys. zł, a więc nawet więcej niż wcześniej żądała. Okazało się bowiem, że to Sąd Najwyższy nadpłacił wcześniej za ww. dostawę. W piśmie uznającym zweryfikowaną kwotę korekty firma „Inmedio” wyjaśniła, że sytuacja spowodowana była błędem pracownika firmy.

Nierzetelne uznanie ww. faktury z dnia 31.12.2004 r. spowodowało także ujęcie w księgach, a w konsekwencji także w rocznym sprawozdaniu Rb-28 Sądu Najwyższego kwoty zobowiązania niewymagalnego w wysokości 24,7 tys. zł, która faktycznie nie powinna obciążać Sądu.

Drugi przypadek dotyczył faktur z „Telekomunikacji Polskiej S.A.” za świadczone usługi telekomunikacyjne za okres rozliczeniowy marzec 2003 - marzec 2004 r. Kwoty obciążeń nie uwzględniały udzielonego rabatu przez ww. firmę. Pomimo to faktury zostały zaakceptowane pod względem merytorycznym oraz formalno-rachunkowym, a następnie zatwierdzone do zapłaty.

Dopiero po upływie roku, pismem z dnia 17 marca 2004 r. oraz kolejnym z dnia 1 czerwca 2004 r., Dyrektor Biura Administracyjnego SN wysłał pisemną reklamację do TP S.A. odnośnie braku uwzględnienia rabatu w wystawianych fakturach. W wyniku powyższych działań ww. firma przesłała 9 faktur korygujących z dnia 16 lipca 2004 r. na łączną kwotę 24,9 tys. zł (nadpłata za okres marzec 2003-listopad 2003). Na podstawie sporządzonego przez Sąd rozliczenia z dnia 23 lipca 2004 r. ze współużytkownikami, wyliczono nadwyżkę przypadającą SN w wysokości 15,6 tys. zł. Kwotę tę odprowadzono na dochody budżetu państwa.

Ponadto Telekomunikacja Polska S.A przesłała 3 faktury korygujące za okres rozliczeniowy grudzień 2003 r., styczeń 2004 r., marzec 2004 r. na kwotę 9,5 tys. zł, w tym rabat przypadający na SN wyniósł 3,9 tys. zł. O kwotę tę zostały zmniejszone wydatki Sądu Najwyższego w 2004 r. w związku z tym, że płatności za ww. okres rozliczeniowy zostały sfinansowane ze środków budżetowych 2004 r. Do dnia zakończenia kontroli nie została jeszcze uregulowana sprawa rabatu za miesiąc luty 2004 r.

W 2004 r. Sąd Najwyższy nie otrzymywał ani też nie udzielał dotacji budżetowych. W 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy inne formy organizacyjno-prawne jednostek sektora finansów publicznych, tj. zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze oraz środki specjalne nie występowały. W 2004 r. w części 04 - Sąd Najwyższy nie wystąpiły wydatki niewygasające.

Sąd Najwyższy w 2004 r. nie dysponował środkami pochodzącymi ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Kontrolę wykonania budżetu państwa w 2004 r. przeprowadzono, podobnie jak w latach ubiegłych, na trzech płaszczyznach, odpowiadających:

- kontroli rzetelności ewidencji finansowo-księgowej i sprawozdawczości budżetowej,
- kontroli prawidłowości wykonania budżetu państwa,
- kontroli wykonania zadań przewidzianych do finansowania ze środków publicznych objętych planami zawartymi w ustawie budżetowej.

Kontrola rzetelności ewidencji finansowo – księgowej i sprawozdawczości budżetowej miała pozwolić na ustalenie czy i w jakim stopniu dane zawarte w ewidencji prowadzonej w kontrolowanych jednostkach, były zgodne z faktycznym przebiegiem procesów gromadzenia i wydatkowania środków publicznych oraz czy informacje zawarte w sprawozdawczości budżetowej były zgodne z rzeczywistym przebiegiem wykonania ustawy budżetowej oraz z danymi zawartymi w ewidencji finansowo – księgowej.

Kontrola prawidłowości wykonania budżetu państwa miała ustalić, czy w toku wykonywania budżetu państwa przestrzegane były przepisy dotyczące gromadzenia dochodów i dokonywania wydatków publicznych, zawarte w ustawie o finansach publicznych, w innych ustawach regulujących gospodarkę środkami publicznymi oraz w innych aktach prawnych. Przedmiotem kontroli było także ocenienie, w jakim zakresie osoby odpowiedzialne za zapewnienie efektywnego i zgodnego z prawem wykorzystania środków finansowych, korzystają z wyników pracy audytorów wewnętrznych.

Kontrolę wykonania budżetu w zakresie realizacji wydatków oraz w zakresie rzetelności ewidencji finansowo-księgowej oparto o dobór próby dowodów poddanych kontroli.

Poprawność i kompletność ksiąg rachunkowych oraz prawidłowość sprawozdań oceniono zgodnie z wytycznymi standardów międzynarodowych¹⁰, na podstawie:

- a) badania systemu rachunkowości i kontroli finansowej – organizacja systemu,
- b) badania skuteczności funkcjonowania systemu rachunkowości i kontroli finansowej („badanie zgodności”) - poprawność formalna ewidencji dowodów i zapisów księgowych oceniana na podstawie badania próby dowodów,
- c) „badania wiarygodności” na próbie transakcji – prawidłowość ewidencji transakcji w urządzeniach księgowych w zakresie wartości, okresu księgowania i wskazania kont analitycznych w podziałkach klasyfikacji budżetowej, zgodnie z którymi wyniki transakcji znajdują odbicie w sprawozdaniach budżetowych,
- d) badania prawidłowości i rzetelności sprawozdań budżetowych – zgodność sprawozdań z ewidencją księgową.

Badanie zgodności i wiarygodności przeprowadzono na próbie dowodów księgowych wybranych spośród zbioru dowodów będących fakturami lub dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiących podstawę płatności lub uzyskania dochodów (z wyłączeniem list płac), a przeniesionych do ksiąg rachunkowych w roku 2004, stanowiącego populację objętą oceną.

Doboru próby do badania zgodności i wiarygodności dokonano w sposób losowy, niezależnie od wartości zapisów księgowych, uzupełniając ją dodatkowo o dowody odpowiadające największym pozycjom wydatków i wybranych dochodów, a liczebność próby uzależniona była od wyników analizy ryzyka. Ryzyko badania zgodności i wiarygodności ustalono, po uwzględnieniu ryzyka nieodłącznego, ryzyka zawodności systemu kontroli wewnętrznej oraz ryzyka statystycznego badania, na poziomie 5%, a zakładany maksymalny błąd szacowania proporcji nieprawidłowości wynosił 2,5%.

Badanie zgodności przeprowadzone zostało w kategoriach jakościowych (prawidłowość/nieprawidłowość) i dotyczyło strony formalnej dowodów oraz ich kontroli bieżącej i dekretacji. W wyniku badania określono proporcję dowodów i/lub

¹⁰ Międzynarodowe Standardy Rewizji Finansowej (MSRF), Europejskie wytyczne stosowania standardów kontroli INTOSAI.

zapisów księgowych z nieprawidłowościami. Wynik badania próby był ekstrapolowany na badaną populację z zastosowaniem metod statystycznych, a następnie porównywany z maksymalną dopuszczalną wartością proporcji nieprawidłowości (progiem istotności), którą ustalono na poziomie 5%.

Badanie wiarygodności dotyczyło prawidłowości ewidencji transakcji w urządzeniach księgowych skutkującej na sprawozdawczość budżetową i przeprowadzone zostało w kategoriach:

- jakościowych, dotyczących proporcji zapisów księgowych zawierających nieprawidłowości,
- ilościowych, dotyczących łącznej kwoty nieprawidłowości w księgach rachunkowych.

Ekstrapolowana wartość proporcji porównywana była z progiem istotności ustalonym na poziomie 3% zapisów, a ekstrapolowana wartość kwoty nieprawidłowości porównywana była z progiem istotności stanowiącym 0,50% wartości populacji podlegającej ocenie.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Protokół kontroli został podpisany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w dniu 31 marca 2005 r.

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w dniu 20 kwietnia 2005 r. Najwyższa Izba Kontroli wnioskuje o realizację wniosków wymienionych w pkt 2.3. niniejszej informacji.

W odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego pismem z dnia 5 maja 2005 r. poinformował NIK o realizacji wniosków pokontrolnych.

5. Załączniki

załącznik nr 1

Oceny wykonania budżetu części 04 - Sąd Najwyższy dokonano stosując kryteria oparte na wskaźnikach wartościowych opracowanych przez NIK i opublikowanych w Analizie wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2002 i 2003 roku.

Grupa I

Dochody : 555,4 tys. zł

Wydatki : 56.966,2 tys. zł

Wartość globalna G : 57.521,6 tys. zł

Waga wydatków w kontrolowanej łącznej kwocie: $Ww = W : G \times 100\% = 0,9903$

Waga dochodów w kontrolowanej łącznej kwocie $Wd = D : G \times 100\% = 0,0097$

Nieprawidłowości w dochodach: nie stwierdzono

Ocena cząstkowa dochodów: 6

W wyniku nierzetelnego sprawdzenia faktury korygującej na kwotę 24,7 tys. zł, zawyżone zostały zobowiązania na koniec 2004 r. o tę kwotę, a tym samym zawyżone zobowiązania wykazano w sprawozdaniu Rb-28. W związku z tym sprawozdanie Rb-28 zaopiniowano pozytywnie z zastrzeżeniami w zakresie zobowiązań.

Ocena cząstkowa wydatków: 3

Wynik końcowy Wk : $Wk = 3 \times 0,9903 + 6 \times 0,0097 = 3,0291$ ocena pozytywna z nieprawidłowościami.

W związku z tym, że nieprawidłowość decydująca o wydaniu opinii pozytywnej z zastrzeżeniami odnośnie sprawozdania Rb-28 dotyczyła jednostkowego przypadku, a dane wykazane w tym sprawozdaniu wynikały z ewidencji księgowej, ocenę wykonania budżetu w części 04 podwyższono o 1 stopień, tj. do pozytywnej z uchybieniami.

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Sejmowa Komisja Finansów Publicznych
6. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
7. Sejmowa Komisja Sprawiedliwości i Praw Człowieka
8. Minister Finansów
9. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
10. Minister Sprawiedliwości